

## Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z etyki dla klasy 4- 8 szkoły podstawowej

| Wymagania edukacyjne na ocenę śródroczną             |                                                                                                                                            |                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Temat                                                | Wymagania na poszczególne oceny                                                                                                            |                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|                                                      | Dopuszczająca<br>Uczeń:                                                                                                                    | Dostateczna<br>Uczeń:                                                                                                                 | Dobra<br>Uczeń:                                                                                                                                                          | Bardzo dobra<br>Uczeń:                                                                                                                                                                          | Celująca<br>Uczeń:                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>1.Czego będziemy się uczyć na lekcjach etyki?</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozumie, co jest przedmiotem etyki;</li> <li>- wie, jakie jest znaczenie słowa „etyka”</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- potrafi odróżnić problematykę etyczną od innej.</li> </ul>                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- potrafi wskazać źródła moralności w problematyce badawczej</li> <li>- formułuje podstawowe poglądy etyczne</li> </ul>           | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zna i wymienia najbardziej znane systemy etyczne oraz ich twórców: Sokrates, Platon , Arystoteles, Anaksymenes, Immanuel Kant, Karol Marks,</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- dzieli teorie etyczne ze względu na: <ul style="list-style-type: none"> <li>a) zakres obowiązywania norm moralnych</li> <li>b) źródło pochodzenia norm moralnych</li> <li>c) ocenę zachowań ludzi</li> </ul> </li> </ul> |
| <b>2. Poznaj samego siebie. Tożsamość i więzi.</b>   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- bada swoją tożsamość poprzez konstrukcję drzewa genealogicznego</li> </ul>                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>- rozróżnia pojęcia tożsamość, oraz więzi</li> <li>- potrafi wyjaśnić czym jest ród</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poza rodziną jako podstawową komórką społeczną odwołuje się do swojej „małej ojczyzny”, jak również „dużej ojczyzny”</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wykazuje podobieństwo pomiędzy patriotyzmem, a tożsamością narodową</li> </ul>                                                                         | <ul style="list-style-type: none"> <li>- przedstawia przykłady postaw patriotycznych wśród wielu pokoleń Polaków (działania podczas powstań narodowych, I i II wojny światowej etc.)</li> </ul>                                                                   |
| <b>3. Moim autorytetem jest...</b>                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- podejmuje rozmowę z nauczycielem na temat autorytetów,</li> </ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wskazuje najważniejsze różnice pomiędzy</li> </ul>                                           | <ul style="list-style-type: none"> <li>-umie rozróżnić znaczenie pojęć: „wzór”, „bohater”, „przywódca”, od</li> </ul>                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- odpowiada na pytanie czy rodzice mogą stanowić</li> </ul>                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- tworzy pracę o tym, jakich cech u ludzi dorosłych poszukuje dzisiejsza młodzież</li> </ul>                                                                                                                               |

|                                                                                              |                                                                                                 |                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                              | oraz idoli, którzy go inspirują w jego życiu                                                    | autorytetem, a idolem<br>- przytacza cechy, które mogą wskazywać na pożądane u ludzi z opinią autorytetu         | pojęcia „autorytetu moralnego”.                                                                                                                                                                                                                                      | autorytety dla swoich dzieci<br>- stara się wykazać, iż nie każdy autorytet to jednostka krystalicznie moralna                                                                                                                                             |                                                                                     |
| <b>4. Wszystko mi wolno, ale nie wszystko przynosi korzyść. Wolność, a odpowiedzialność.</b> | - rozumie pojęcie wolności<br>- potrafi wyjaśnić na czym polega odpowiedzialność za swoje czyny | - wskazuje jakie zachowania są społecznie akceptowane, a jakie wiążą się z niepożądanymi konsekwencjami prawnymi | - rozumie na czym polega kwestia wolności jednostki<br>- zna podstawowe prawa człowieka<br>- potrafi wskazać w jaki sposób odpowiedzialność za swoje czyny ponosi:<br>a) dziecko do 13 roku życia<br>b) dziecko w przedziale 13-17<br>c) osoba powyżej 17 roku życia | - pozna genezę praw – geneza i źródło ich powstania (natura, ludzki rozum, Bóg, społeczeństwo, władza)<br>- uczeń rozumie pojęcie prawa i zna źródła jego pochodzenia;<br>- uczeń odróżnia prawa i przywileje: praw jako roszczeń od praw jako obowiązków. | - przedstawia odpowiednie artykuły ustawy zasadniczej do kwestii wolności osobistej |
| <b>5. Być jak Robinson Crusoe. Po co nam normy i obowiązki?</b>                              | - wyjaśnia pojęcie normy/ zasady<br>- potrafi powiedzieć czym są obowiązki                      | - pozna normy i obowiązki istniejące w społeczeństwie;                                                           | - wskazuje na czym polega kwestia odpowiedzialności za swoje zachowanie                                                                                                                                                                                              | - zna różne rodzaje norm wraz z przykładami:<br>a) prawne<br>b) moralne                                                                                                                                                                                    | - potrafi wskazać z jakich obyczajów, bądź też tradycji wynikają treści norm        |

|                                                   |                                                                                             | - zaznajomi się z różnymi rodzajami obowiązku, np. obowiązki szkolne, rodzinne, koleżeńskie.                                                                                                                                                                                 |                                                                                                   | c) religijne<br>d) obyczajowe                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania edukacyjne na ocenę roczną              |                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                       |
| <b>6. Człowiek jest wartościowy, wtedy gdy...</b> | - zna oraz rozumie pojęcia: godność człowieka, szacunek do drugiej osoby, wartość jednostki | - pozna pojęcia określające wartościowego człowieka: honorowy, uczciwy, prawdomówny, uczynny szlachetny, wiarygodny itp.<br><br>- pozna pojęcie własnej godności, szacunku wobec samego siebie<br><br>- zapozna się z różnicą między przedmiotem a człowiekiem (traktowanie) | - umie powiązać wspomniane pojęcia z pojęciami niższego i wyższego rzędu piramidy potrzeb Masłowa | - wyjaśnia w jaki sposób realizując wartości oraz potrzeby można wpłynąć na rozwój duchowy jednostki<br>- podejmuje głos w dyskusji odnośnie problematyki czy bez realizowania potrzeb niższego rzędu, można przeskoczyć do potrzeb wyższego rzędu | - podaje przykłady z historii/mediów świadczące o postawach traktujących człowieka i jego godność w sposób podmiotowy |

|                                          |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                          |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                              |
| <b>7. W poszukiwaniu szczęścia.</b>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pozna pojęcie „szczęścia” i jego rodzaje, np. szczęście osobiste, szczęście rodzinne.</li> <li>- pozna zagadnienie szczęścia i dobro moralnego.</li> </ul>      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wskazuje własne sposoby poszukiwania tej wartości</li> </ul>                                                                                                                            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- - podejmuje dysputę odnośnie realizacji własnego szczęścia kosztem innej osoby</li> </ul>                                                   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- sięgając do koncepcji klasycystycznych, jak również Biblii poda przykłady poszukiwania przez ludzi różnych dróg pojmowania szczęścia</li> </ul>                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- podejmie dyskusję na temat epikureizmu</li> <li>- czy ta postawa jest odpowiednią, jako klucz do znalezienia szczęścia w życiu człowieka</li> </ul> |
| <b>8. Nikt nie jest doskonały.</b>       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- dowie się, czym jest doskonałość traktowana jako cecha.</li> </ul>                                                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pozna doskonalenie moralne i specyficzne cechy doskonałości moralnej.</li> </ul>                                                                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>- w odwołaniu do filozofii antycznej, oraz tekstów biblijnych wskaże postawy człowieka świadczące o niedoskonałości ludzkiego bytu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pozna specyfikę oraz przykłady genetycznej modyfikacji różnych aspektów człowieka</li> <li>- przedstawi swoje zdanie odnośnie tej problematyki</li> </ul>             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zrozumie na czym polega paradoks bycia doskonałym</li> <li>- pozna czym jest doskonałość ontyczna Stwórcy</li> </ul>                                |
| <b>9. Jestem dumny z bycia Polakiem.</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pozna pojęcia: „grupa”, „naród”, „wspólnota”, „państwo” i różnice między tymi pojęciami.</li> <li>- pozna definicję: „nacjonalizmu” i „patriotyzmu”.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- potrafi wyjaśnić jak również podać przykłady czym różni się dawny patriotyzm od dzisiejszego</li> <li>- wskazuje związek swojego miejsca zamieszkania z postawą patriotyczną</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zna symbole narodowe, oraz najważniejsze informacje z nimi związane</li> </ul>                                                              | <ul style="list-style-type: none"> <li>- podaje przykłady nowoczesnego patriotyzmu gospodarczego</li> <li>- pisze krótką pracę, w której wskazuje w jaki sposób on sam może wpłynąć w mikroskali na</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zna najważniejsze zrywy narodowościowe</li> <li>- potrafi wskazać najważniejsze postacie w nowoczesnej historii Polski</li> </ul>                   |

|                                                                     |                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                     |                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                           | dobrobyt państwa polskiego                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                              |
| <b>10. Bądź sprawiedliwy jak król Salomon.</b>                      | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pozna kryteria sprawiedliwego traktowania i oceniania.</li> </ul>                                                                    | <ul style="list-style-type: none"> <li>- pozna pojęcie „sprawiedliwa dystrybucja dóbr”.</li> <li>- pozna różnicę między sprawiedliwością, a słuszością.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- wyjaśnia dlaczego sprawiedliwe podejście nie zawsze może okazać się najlepszym wyborem w odbiorze innych osób</li> <li>- zna oraz wprowadza w życie postawę asertywną</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- potrafi wskazać czynniki, które sprawiły, iż na świecie mamy podział na bogatą ekonomicznie północ, oraz biedne południe</li> <li>- proponuje sprawiedliwe rozwiązania dla państw mniej zasobnych</li> </ul>                                                             | <ul style="list-style-type: none"> <li>- zna oraz potrafi wyjaśnić na czym polega polityka socjalna</li> <li>- potrafi ją powiązać ze sprawiedliwą dystrybucją dóbr</li> </ul>                               |
| <b>11. Nie wszyscy wyglądamy tak samo. Złośliwość i dokuczanie.</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- nabiera szacunku dla innych bez względu na wygląd zewnętrzny;</li> <li>- dostrzega nietrafność ocen na podstawie wyglądu;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- potrafi interpretować utwory literackie, dostrzega w nich to, co humorystyczne i to, co poważne.</li> </ul>               | <ul style="list-style-type: none"> <li>- bazując na przykładach rozumie, iż słowa mogą innych ranić, dlatego uczy się prezentować swoją opinię o drugim człowieku z należytym szacunkiem</li> </ul>                       | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poznaje stereotypy pozytywne oraz negatywne</li> <li>- zna ich różne przykłady oraz potrafi uzasadnić słabość danego generalizowania</li> <li>- wskazuje genezę różnych stereotypów, ponadto wie jak są one krzywdzące dla różnych grup społecznych i narodów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- poza stereotypami potrafi dostrzec takie negatywne zjawiska jak: szowinizm, rasizm, ksenofobię, oraz zna ich wpływ na sposób myślenia drugiego człowieka</li> </ul> |

